

NĚKTERÉ AKTUÁLNÍ UMĚLECKÉ SMĚRY A JEJICH OHLAS VE VÝTVARNÉ PEDAGOGICE – PUBLIC ART, GRAFFITY, NET ART, DIGITALIZACE VE VÝTVARNÉM UMĚNÍ (téma č. 13)

„Není už tolik kladen důraz na estetickou podobu a funkci výtvarného projevu či produktu. Pozornost je spíše věnována procesu vzniku a způsobu reflexe děl, uvažuje se v nových kontextech o interpretačních aspektech uměleckého projevu. Významným znakem umění a výchovy je rovněž to, že autoři již nejsou posuzováni dle úrovně talentu ve smyslu řemeslné dovednosti, ale kritériem vnímání a hodnocení autorského přístupu k tvorbě jsou především hodnoty, jako například antropologické aspekty výtvarného sdělení, komunikativnost díla a jeho návaznost na sociální a environmentální problémy nebo sociální dosahy překračující hranice galerijního provozu apod.“ (Babyrádová, 2006, s. 8)

PUBLIC ART (doslovný český překlad „Veřejné umění“)

Pojem „**public art**“

- V širokém slova smyslu – umělecká díla umístěná ve veřejném prostoru (pomníky, sochy, obrazy na architekturu a umělecká díla v kostelích).

- V užším slova smyslu – **tendence moderního umění, která od konce 60. let usiluje o bezprostřední kontakt umělců s širokou veřejností.**

- Od konce 60. let prodělal public art řadu vývojových proměn, v současnosti tento proud zahrnuje širokou škálu uměleckých postojů a výrazových prostředků.

- Do této oblasti bývá zahrnován sociální a politický aktivismus. Objevují se rozdílné výsledky jak po stránce umělecké tak ideové a sociotvorné.

- Představitelé public art: **Skupina Ládvi** – vznikla v roce 2005, práce skupiny je spojena s uměleckou aktivitou ve veřejném prostoru. Pohybují se na hranici umění a veřejně-prospěšné činnosti (Jan Haubelt, Tomáš Severa, Alice Svobodová, Jiří Thýn); **Vasil Artamonov, Jiří Kovanda, Lukáš Rittstein, Martin Zet, David Černý, Kateřina Šedá a další.**

Druhá večeře, performance (Scheersberg, 2000); Performance, Spiel und Fest als Kunstwerk (Scheersberg, 2000) – Hana Babyrádová

GRAFFITI (forma městské subkultury)

- Počátky graffiti se datují do konce **60. let 20. století** – skupiny sprayerů (tzv. crews) začaly psát své „tagy“ (stylizované podpisy) na vagóny newyorského metra.

- **„být vidět“, prosadit vlastní identitu v anonymitě velkoměsta** – „tag“ na vagónu totiž mohl projet celým městem

- Graffiti se postupně rozšířilo i na další veřejné prostory města, postupně se také obohatil i obsahový rejstřík → Dostalo se do galerií a subkultura se tak do určité míry stala součástí kultury oficiální

- Někteří autoři graffiti jsou zastánci názoru, že graffiti je pouze psaní „tagů“ → vše následující označují „Post-graffiti“ nebo „Street art“ (využívá i dalších výtvarných prostředků – instalace, nálepky, šablony atd.)

- **TAKI 183** – jeden z nejslavnějších sprayerů, na kterého upozornila reportáž New York Times (1971)

- V Čechách: tzv. Lennonova zeď na Kampě symbolizuje předobraz graffiti. Plně se rozvinulo až po roce 1989

- Představitelé: **Jan Kaláb, Matuška Jakub**

- Časopis **Poplife** s rubrikou Graffiti Art, kniha **Graffiti We Trust** (Martina Overstreet, 2006), **Namesfest** (první ročník festivalu se konal roku 2008, uspořádáno galerií Třafačka)

NET ART (Interaktivní či webové umění)

Net.art - Termín byl přičítán umělci Vuka Cosic 1995

„Estetika přetahování, triků, čtení, mluvení, surfování, nakupování, touhy.“ (David Garcia a Geert Lovink, Mediální Aktivisté, 1997)

- The **World Wide Web** zprovoznil v roce 1989 britský vědec Timothy Berners-Lee na pomoc pracujícím fyzikům v Evropské laboratoři pro kvantovou fyziku. Již v polovině 90. let mělo svou vlastní webovou stránku 5000 uživatelů, už v té době se síť stala volnou tribunou pro uměleckou tvorbu

- Rapidní rozmach zaznamenalo internetové umění zejména **v posledních letech 20. století**. - přibyl velký počet uživatelů. →Vzhledem k tomu, že medium je lehce dostupné, zasáhl rozvoj celý svět.
- Charakteristickými prvky jsou **demokracie, interaktivnost, multimedialita** a sama **technologie**, která určuje umělecké materiály (jedním z postupů je zviditelnění HTML kódů)
- Obrazy, text, pohyb a zvuk – do sítě je dodají umělci a diváci je mohou použít a přetvořit ve vlastní multimediální montáže.
- Konečné autorství zůstává otevřenou otázkou, diváci se stávají uživateli.
- Internet se umělcům nabízí jako nový způsob distribuce a nové médium
- Představitelé: **Peter Stanick, Jake Tilson, Jenny Holzerová, Lawrence Weinera, John Madea, Āda´web, Olja Lianová** (Můj přítel se vrátil z války, 1996 (diváci mohly volně kombinovat text a obrazový materiál příběhu, vznikaly tak různé interpretace); **Heath Bunting** (Irrational.org,1994);
- **King´s – Cross Phone In** (Po síti rozeslal telefonní čísla 36 telefonních budek z okolí londýnského nádraží a vyzval diváky, aby na ně volali a povídali si s pasažéry) mimo jiné projekt ukázal, kolik různých tváří může mít net art a jak se může propojit s jinými uměleckými formami (performance)

DIGITALIZACE VE VÝTVARNÉM UMĚNÍ

- **Umění NOVÝCH MÉDIÍ** (v umění označují spojování technologických inovací s novými formami uměleckého vyjádření) Mezi nová média zařezujeme: Fotografie, film, rádio, televizi, satelity, video a další technologie.
- **DIGITÁLNÍ UMĚNÍ** – obecný termín pro umělecká díla, která využívají digitální technologii k jeho vytvoření nebo prezentaci. V širším slova smyslu se tohoto termínu užívá pro současné umění, které používá metody hromadné výroby a digitálních médií.
- **Charakter digitálního umění je určen vlastnostmi digitálních technologií** – „novost“ médií spočívá v nových a netušených možnostech umělecké tvorby. Digitální umělecká díla reflektují velice důležitý aspekt dnešního světa → spojení civilizace s technologiemi a všudypřítomnost technologií.
- **Rozdílné využití digitálních technologií** → Umění, které využívá digitální technologie **jako nástroje tvorby tradičních uměleckých oborů** (malba, hudba, sochařství, fotografie) **X** umění, jež tyto **technologie užívá jako své vlastní médium** (počítačové umění, digitální instalační umění, počítačová animace či videoart).
- **Možnosti digitálního umění:** (úprava fotografií, elektronické verze štětce či tužky, filtry, zvětšovací přístroje, manipulace skenované kresby, malby, koláže nebo litografie; Kombinace technik)
 - čistě počítačově generované (fraktály či algoritmické umění)
 - vzato z jiného zdroje (skenovaná, manipulovaná fotografie)
 - obrázek vytvořený vektorovou grafikou

CIKÁNOVÁ, Karla. *Tužkou, štětcem nebo myší*. Vyd. 1. V Praze: Aventinum, 1998, 123 s. ISBN 8071510319.

DEMPESEY, Amy. *Umělecké styly, školy a hnutí: encyklopedický průvodce moderním uměním*. 2. vyd. Praha: Slovart, 2005, 304 s. ISBN 8072097318.

FOSTER, Hal. *Umění po roce 1900: modernismus, antimodernismus, postmodernismus*. Praha: Slovart, 2007, 704 s. ISBN 9788072099528.

HLAVÁČEK, L. Artlist – Centrum pro současné umění Praha. [online]. [cit. 11.3.2014]. Dostupné na: WWW: <<http://www.artlist.cz/?id=159>>

LÁDVÍ. [online]. [cit. 11.3.2014]. Dostupné na: WWW: <<http://ladviweb.ic.cz/>>

KERA, Denisa. Artlist – Centrum pro současné umění Praha [online]. [cit. 11.3.2014]. Dostupné na: WWW: <<http://www.artlist.cz/?id=149>>

NET ART. [online]. [cit. 11.3.2014]. Dostupné na: WWW: <<http://www.net-art.org/>>

PIETRASOVÁ, Kateřina. Artlist – Centrum pro současné umění Praha [online]. [cit. 11.3.2014]. Dostupné na: WWW: <<http://www.artlist.cz/?id=4798>>

SPOLEČNOST JINDŘICHA CHALUPECKÉHO. Vasil Artamonov [online]. [cit. 11.3.2014]. Dostupné na: WWW: <<http://www.cjch.cz/cz/article/vasil-artamonov-alexey-klyuykov>>

WIKIPEDIA. Net Art [online]. [cit. 11.3.2014]. Dostupné na: WWW: <<http://en.wikipedia.org/wiki/Net.art>>